

לקראת ההכנות לשנה הבאה

זו לי לא הפעם הראשונה לכתוב על שאלת התכנית המשקית שלנו. העובדה שכל השנים אני נתון במרכז העבודה מחוץ לענפים הקבועים והסגורים, הקלה עלי לראות ולהרגיש את אשר נתן לתקון ומה שאפשר לעשות.

לא אחזור כאן על פירוט הדברים וכוון הנהלת העניינים. די ויותר התעכבתי עליהם בספר זה בהזדמנויות שונות: גם אני כאחרים לפני שנים, רציתי לפתור שאלות על ידי פרוביזוריום, מבנינים ארעיים וכו'. אבל זה מספר שנים הגון שהגני הולך בקו אחר. חשבתי לי להשג רב כשנוכחתי לדעת שאין ברכה בקפיצות, בפזיזות ומהירות. אבל בקבוצה כל אחד חושב לו לחובה, להתחיל הכול מההתחלה, וגם להתחיל ללמוד הכול מההתחלה. וזה קרה במשקנו. הלוחמים המושבעים של אתמול, כשגם הם התחילו לחיות את חיי המשק נוכחו לדעת שכוחנו רק בעבודה, שמצב המשק שלנו במצב טרגי. ולא דוקא מפני זה שהסטטיסטיקה של יוסי גילתה שלבנון בטל רק 3/8 במשך כל השנה ואני 5 ימים, או דוגמאות אחרות. אלא שהמשק זקוק לעובדים פעילים. המשק לא יכול להתקיים בלי מינימום של עובדים. אין להפסיק את הטמפו של בנין המשק בגלל עזיבת חבר זה או אחר. סכנה לנו לחכות עד שתבוא הקבוצה המובחרת והטובה, ורק לאחר שהם ישתקעו בקביעות נחשוב על התקדמות. כל גוף חי זקוק לחיים. אותו הדין עם המשק הקבוצתי שהוא זקוק לצמיחה ויצירה תמידית. יש שגם המשק הבריא מצליח להרחיב את גבולותיו מחוץ לענפי החקלאות, אבל מטרתו העקרית צריכה להיות פיצור העמדות המשקיות, הבטחת עתדנו על ידי יצירת ענפים ברי קיימא. ולדאבוננו הרב נישלנו הצידה מספר ידוע של שנים, הבלטנו את הביזנס של היום ושכחנו את העקר.

אבל אין להזכיר נשכחות, את אשר היה לאן נשיב. וכרגע יש לנתח את המצב ולראות מה אפשר עוד לעשות. נדמה לי שהפעם סולקו הצידה הנגודים הפרנציפיוניים, ואשרינו שזכינו לכך. גם יוסי מדבר על הגדלת ענף הלול, שכלול הענף. מדבר על הקמת בנינים נוספים, מבקר את העבר, והוא נוכח לדעת שגם טפול בעופות דורש וזקוק לאנשים בעלי מרץ ואנשי המעשה. גם הוא מבין את הצורך בשכלולים בהספקה, על יצירת בית מלאכה הגון, על רכישת מכונות מינימום. אין לפניו שאלה שאת כל הדברים הללו נעשה רק אז כשנהיה 90 חברים בטוחים בכל מאה אחוז. וטוב מאוד שלאחר הרבה שנים, יוסי בתור חבר אקטיבי וקובע רבות בקבוצה, לקח עליו את הנהלת ענייני העבודה. זה היה נחוץ לו שיחזור ויכיר, את נשמת המשק. אני מקוה שיוסי ימשיך בתפקיד זה עוד הרבה זמן, ואז ההכרה המשקית תשוב אליו. הוא והנוהים אחריו יחזרו לעבד, וגם יבינו ששאלת המטעים היא לא שאלה רק של קביעות של מספר חברים במובן הפרנציפיוני, ושאת יצירת הענף אפשר לדחות לדורות הבאים.

לא פעם ולא פעמיים נָּקָה על חטא, שלא רצינו להבין את צרכי ההגשמה.

סלקתי הצדה את חלוקי הדעות הפרנציפיוניים. הפרנציפ על הקטנה, הפרנציפ על שמירת הקים, הפרנציפ שלשָׁבָת על השמרים נדמה שסולק הצדה. אבל עדין שוררים נגודים חשובים בדרכי ההגשמה. יש שמעדיפים את ההגשמה אפלו על השגת הפרנציפ. ההגשמה לא מתבטאת בנעלמים ובהצהרות או בנוסחה מוצלחת. ההגשמה מצטרפת מחוטים דקים ודקיקים שמהם ביחד שוזרים את החבל העבה והחזק. הבנין, הפרודוקטיביות בעבודה, הסדר באורו, התאמת העבודה לזמן, הסדר בחצר הנקיון על יד הבית, ועוד ועוד. עשרות ומאות דברים קטנים וגדולים מצטברים ביחד לדבר שלם שכל זה נקרא הגשמה. השאלה לדרכי ההגשמה היא

מה לעשות קודם, ומה אחר כך, מה עדיף ומה תפל. וזה קשור עם כיון, ועל זה עדיין תהום שוררת במשק שלנו. עוד הרבה מס כפי הנראה נצטרך לשלם, עד שבשאלה זו נצא לדרך. כשאנו נגשים להערכת המשק, אז הסכום קשה. אני באחד המכתבים צינתי שאנו עומדים כמעט בהתחלה. עדין חסרים לנו דברים אלמנטריים שכבר ישנם במשק הרבה יותר צעיר. במובן הכספי אנו פשוט תלויים במקרה. והיה אם יקרה חס וחלילה מקרה רע, ואנו אז בכל רע. נשאלת גם השאלה. נניח לרגע שאנו חיבים הרבה כסף, אבל אם אנו מספיק איתנים לעמוד ברשות עצמנו במקרה של קטסטרופה? הִתְקַנְנוּ לנו מקורות הכנסה יסודיים כאלה, שנוכל לעבור את זמני הזעם? היש לנו יסוד משקי קרקעי בריא אשר יוכל לעזור לנו בעת צרה. אפשר לענות על שאלות יסודיות אילו בפה מלא לא ולא. כמו שאסור להפריז לצד הטיב, כן יש לאחר הערכה נכונה של המשק, לבא לאיזה סכום. אנו יותר מדי מבוגרים בשביל שנפחד לא לדון בשאלה ולדחות את פתרון השאלה. והשאלה בעצם רקומה מכמה שאלות.

(1) בשטח הכספי: הנגדיל את החובות או לאו, ואם להגדיל אז בשביל מה.

(2) שאלת מספר החברים, ההרכב והכוון.

(3) שאלת כוון ענייני העבודה וההגשמה.

המשך יבוא

יצחק

7/9/35

YHM

עמוד 216 ביומן

המשך

שאלת מספר החברים, ההרכב והכיוון

הייתי מבקש מהחברים לקרוא את המכתב על נושא זה שכתבתי לפני 7 חודשים, דף מספר 186, "לקביעת מספר החברים בקבוצה".

לפני 7 חודשים הסתמכתי על הרצאתי בענייני העבודה מלפני שנתיים, ועכשיו אוכל רק לחזור על הנאמר מקודם.

אמנם מסופקני אם אפשר בכלל להוכיח ולשכנע סוג ידוע של חברים, והנני בטוח גם היום שהחברים ההם לא יכירו במציאות המשקית, אלא ידברו על סיטואציות שונות. והנה עכשיו (?) חדש לנגד עינינו: (אנו כאילו מעונינים ליצור כאן סביבה גרמנית, בקשר עם ילדי גרמניה ובקשר עם חברים מגרמניה. כל האסון במשקנו, שהרבה פעמים המחשבה הולכת אחרי הרצון. מכון שאנחנו זקוקים לחברים ולפועלים, ובמקרה קיבלנו את ברלינר, והוא מציע את זאב ב', לכן באה המחשבה שאנו זקוקים לסביבה גרמנית. ויש גם ראייה לכך: שאת פישמן קבלנו בקשר עם זה...

אני חושב שאנו לא מעונינים ליצור כאן חברה גרמנית. אני רוצה קודם כל חברים אשר ישארו כאן, ואבין לרוחם. אין מובן להתעכב על מקרים בודדים, אבל בדרך כלל אנו לא נושע על ידי קבוצה גרמנית, כי ההבדלים בנינו גדולים ושפתנו שונה. אין גם להאמין שנוכל לספק את הצורך בחברים על ידי בודדים, אם כי אין גם לדחות מאתנו הצעות של חברים בודדים שההתרשמות מהם טובה. אבל שוב אלה יהיו רק מקרים בודדים ומקריים).

ובכן מסקנתי עכשיו כמו לפני שנים שאנו זקוקים לקבוצת אנשים שיש ביניהם קשר אפילו תנועתי רק. זה (?) עליהם יותר קל להתמצא כאן, להבין את המתרחש ולהכנס בעול המשק.

בשבילי חבר נוסף לא מכביד על המשק. יש רק להקפיד שכל חבר שהוא נוסף לנו נורמה אשר קבענו לנו לעבוד המשק, יעבוד בעבודה צדדית. ובשביל לשמור על מינימום של 85 או 90, אנו מוכרחים להיות יותר בעשרה

חברים, ומיותר להתעכב גם על הסבות. הם יותר מדי גלויות. לא רק מפני אי ביטחון של חברים חדשים, אלא תרופה למכה בעורף שמתכונים לתת לנו חברים ותיקים. אין לשכוח שאנו כמעט בהתחלת בנין המשק, רק בהבדל קטן מקבוצה חדשה, שעול של 10 אלפים לירות רובץ עלנו, מבלי שנוכל להשתחרר ממנו. העול הזה, ירדוף אחרינו כצל, ודרושה פקחות משקית וראיית הנולד כי אחרת נכשל. דברי אלה מכונים לחברים אשר לא כל מטרתם לפתור את שאלתם הפרטית. לו היתה קבוצה בת 25-30 חבר מובן הייתי בעדה, אבל אין בארץ קבוצות נבדלות מבלי להיות קשורות עם תנועה. לכן אנו מוכרחים לקבל קבוצה שהיא קשורה עם התנועה. והיסוד לקבלתם צריך להיות: המשק אחראי רק בעד מספר חברים שהוא יכול לכלכל. העודפים

YHM

עמוד 217 ביומן

מסתדרים מחוץ לגבולות קרית ענבים, או במקרה שהנוער הציוני יעזוב את המקום. מה שנראה לעין הם מסתדרים כאן על המקום ויוצרים להם לחוד פלוגה שעוסקים בעבודה צדדית. במקרה שנצטרך חברים אנו מקבלים לפי בחירה והצבעה והחבר מקבל זכויות שוות רק לאחר חצי שנה היותו איתנו יחד.

יחסנו לבוסליה

מזל רע גרם לתנועה הזו, שעוד טרם שהתנועה התגבשה, עוד לפני זה שיוכלו לעבוד על חומר האנושי, עוד לפני זה שהייתי אומר היתה בגרות מספקת לצאת למרחב, אסור היה לבוסליה כבר להתאחד עם משק קים, וכבר להעמיד את עצמו בנסיון. ורק לאחר נסיון של שנה וחצי התחילו מחדש לארגן את הקבוצים. יותר התחילו לברר את החומר האנושי, אבל בינתיים אין להשיב את העבר. ומפני זה יש באופן רשמי להפסיק את הקשר. כי הבטול המופרז אשר חברים מרשים להם להבליט על כל צעד ושעל, לרגלי אי התאמה של בודדים, על כל החברים מהתנועה יצר מצב לא נורמלי ולא רצוי.

החברים מבוסליה הנמצאים כאן צריכים לרצות ולהשתדל להכנס לכל ענפי חיינו, להיות אקטיביים בכל המתרחש כאן, ולנתיקים צריך להיות הרצון להקל עליהם את כניסתם להנהלה ולכל הקף העניינים. ואנו להבא צריכים לקשור קשרים מחדש עם קבוצה שהיא חלק מתנועה בשינוי שם, והינה על הפרק, ותקנה. הרושם הראשון מחיב יחס רציני לחברים ולתנועה החדשה, אבל בשביל לחוות דעה יש לסדר כמה וכמה שיחות. יש צורך לקבל מהם מספר ידוע של חברים, יש לעמוד בקשר עם הגולה. אבל הכול בתנאי. אם באי כוח ותקיניה מניחים בתור יסוד שגם הם מסכימים לקבוע את מקום התישבותם הראשון קרית ענבים. במקרה שיחסם שלילי בכיוון זה, אלא כונתם להמצא אצלנו רק לתקופת ההכשרה ואנו למפרע בטוחים שהחברים הללו צריכים לעזוב (אם כי יכול להיות שבודדים יישארו), אני חושב שאסור לנו לקבל אף אחד מהם. ואנו צריכים לטפל בכיוון אשר צינתי אותו לעיל מחדש. כי מטרתנו לרכוש חברים קבועים: לכל הפחות אלה אשר רצונם להיות קבועים. וכל החברים הזמניים שנמצאים אצלנו מפוררים את כוח הקליטה המרוכזת ויוצרים דעה אצל חברים רבים, שהכול אצלנו בסדר. החברים הללו מסתפקים עם שלום זמני ומנוחה רגעית, אבל אין זו דרך בריאה משקית. לאחר שבאסיפה הזו נגמור עם כל הזמניים, שאלת הכוון תהיה אקטואלית. מובן שקבלת חברים יחייב אותנו גם בבנין.

על זה אכתוב בפעם הבאה.

המשך יבוא

יצחק

20/9/35

על הרחבת מטע אם

נדמה היה לי שלאחר וכוחים של קרוב לשנתיים, באנו כולנו לדעה אחת: שמסירת הקרקע לרשות מטע אם היתה שגיאה. התכניות המופרזות של התחנה הן בהחלט נגוד גמור לאינטרסים המשקים שלנו. מעטים היו החברים שהאמינו בזה אם נוכל עוד להשיב את זכויותנו האלמנטרים במטע הקים, כמו עבודה התחשבות או איזו שהיא השפעה. לולא העקשנות של מספר חברים, אני בטוח שלא היתה לנו כל דריסת רגל שם. הכוונה של וייץ ולוקס ברורה. לא אחזור על הדברים אשר כתבתי במכתבי הקודמים בספר זה דף מס' 168, 194, 206. ברור לעין כול שוויץ ראה את מטע אם בקרית ענבים כדבר גדול וכמפעל חיו. לדעתו, עץ אחד של המטע שקול נגד התישבות של קבוץ שלם על ידנו. (אלה הם דבריו של וויץ, באחת הישיבות המשותפות בהשתתפות הנוער הציוני) וגם אני הייתי תומך במפעל הזה בכלל ובפרט אצלנו, לו היה לנו קרקע, לו תחנת הניסיונות שצריכה לשמש מקור לנסיונות בשביל כל הארץ, לא היתה מוציאה מאיתנו את פת הלחם האחרונה. ברור לי, שהמקום הפסיד הזדמנות אחת ויחידה, שבאה לנו לאחר 15 שנים של חפושים, בזמן שנראית אפשרות של בסיס כלכלי לנקודה נוספת, בזמן שהעבודה הצדדית הולכת ומתרחבת בסביבה כאן, אך ורק מפני התכניות המופרזות של וויץ בדבר מטע אם. אך ורק מפני זה שבאמת אין קרקע בסביבותנו. הרצפליד הבין מבקור הראשון, מה שעדיין לא מבינים אצלנו חברים עכשיו. שבשביל לישב את הנוער הציוני יש לחסל את התחנה, אפילו במשך 4 - 5 שנים. והוא יחד אתי לחם בדעה זו, וחבל מאוד שהקבוצה לא תמכה בדעה זו. אז בטוחני, היינו מצליחים במלחמה הזו, וההתיישבות של הקיבוץ השכן היתה עובדה. ואם קיום התחנה ואחר כך הרחבתה תשלול כל אפשרות של הרחבה אז אני מעדיף התישבות של קבוצה קטנה חקלאית, על המפעל הארצי והגדול של התחנה.

שנים חשבנו שאנו עשירים בקרקע, אבל עכשיו ברור, שאנו רק שכונת עובדים, שיש לרשות כל משפחה לערך 6 - 7 דונם קרקע, שמהם חצי על מדרוני ההר שדורש הרבה מאוד הכשרה וטפול. אם לקחת בחשבון את כל האדמות אשר ישנן בכלל בסביבתנו עם אדמת מטע אם והאדמה מעבר לכביש ביחד עם זו שנקנתה בשביל הנוער הציוני", אפשר לאסוף 340 דונם.

המשך

סה"כ שטחי מטע (בדונם)

החלקה – שם/מיקום	גודל השטח בדונם	הערות
העמק המזרחי (נטוע)	13	
העמק המערבי (נטוע)	10	
עמק משני צידי הודי	13	תפוחים
מעבר לודי	7	
עמק הזיתים והמשמש	5	
כל המדרון לאורך הכביש	10	ירקות
לעצי-פרי	15	
סה"כ	73	
מעבר לצריפים במקום המישמש	15	
ההר הצפוני מתחת לבריכה עם המדרגות שקב' שילר הכשירו	20	

	20	שטח הקולקציה
	50	הכרם הקים
	105	סה"כ
	45	מעבר ליער באורך הכביש
1/3 יורד ע"ח מדרגות	65 (שטח כללי 87)	מעבר לכביש
	40	אדמת "מטע-אם"
	150	סה"כ
	105	סוג ג'
	73	סוג א' ב'
	150	" "
	328	סה"כ
	25	התחנה
	353	סה"כ

השנה אנו נוטעים 10 דובים עצי פרי, ובזה נצלנו את כל האדמה מצד זה של הכביש, שמוכשרה לעצי פרי. מעבר ליער נוכל לנטוע 25-30 דונם לאותה המטרה, ואז כל שטח של עצי פרי יגיע אצלנו ל 70-75 דונם. לפי תוכנית מינימום שלי שפרסמתי בפינתנו לפני חודשים, אני קובע שאנו מוכרחים להגיע במשך שנים מועטות ל 100 דונם עצי פרי, 100 דונם כרמים. כי אחרת מי יודע אם כעבור מספר שנים לא נצטרך גם לקמץ בארוחת בוקר את מעט המלפפונים עם הגבינה, ולהסתפק רק בלחם יבש.

ההצעה שבאה מויץ לנטוע כאילו בשבילנו את האדמה הנוספת, וכאילו את טובתנו דורשים אני בין אלה שמותר על מתנה זו. המטע של יחידה משקית לא מתאים ולא יתאים לקבוצה. זה בדיוק שלעשות לולים קטנים ומפוזרים, או רפתות מפוזרות. שכל שטח כזה יכיל מעט אגסים, אפרסקים, שזיפים ותפוחים מכל המינים. 25 עץ מכול זן. ובנתים המטעים הללו ינטעו על אדמת המישור המעטה שישנה לרשותנו שאפשר בקפיצה אחת לעבור אותה.

אם הפעם נתן אשור על שטח אדמה נוסף למטע אם, זה יהיה כעין גזר דין על התפתחות הנקודה. זה יהיה כאילו אנו בפעם השלישית והאחרונה נתנו יד להתפתחות התחנה לתמיד.

כי בזמן שמוסרים קרקע נוסף, אין מקום לערער על קיום המטע היסודי שלכך צריך להיות מופנה הויכוח. בשביל זה אנו צריכים להתאחד. אל יחשבו החברים התומכים בהרחבת המטע לנכון, וזו דרך להחניק אפילו אצל המיעוט את הקשר לקרקע, את השאיפה והרצון ליצירת

YHM

עמוד 220 ביומן

הוא חקלאי טהור. את התקוה שיבוא יום שנמצא את רוב מחיינו מהיצירה החקלאית. לא בגלל זה שאנו להוטים לעבודה צדדית נמסור אדמה להרבה שנים ואולי גם לתמיד.

ובעקר שאשור נוסף לוקח מאתנו את כל הנשק בשביל מלחמה נגד המטע הקים.

[ישנם חברים הרוצים למסור אדמה נוספת מפני שאנו לא נעבד אותה, ושהרבה אדמה עומדת בור. מבלי שעברתי את רוב חלקי הארץ, אני בטוח שלא נמצא אף משק אחד אשר לא משאיר עוד 100-150 דונם מבלי לעבד אותם למשך כמה שנים. ואצלנו אין פחד ששטחים גדולים עומדים בור...]

ועוד כמה מילים על רכישת קרקע נוסף, ויחסנו לאדמה שתרכש. דרישתנו לקרן הקימת, שכל האדמה שתרכש בסיבתנו עד 600 דונם אדמת עבוד, שלנו היא. והחלטה כזו ישנה בקרן-הקימת.

כל אדמה נוספת מעל 600 דונם לדעתי צריכה להיות מחוץ להשפעתנו, והרשות לקרן הקימת לסדר תחנות נסיון או מושבי עובדים וכו'.

אני חושב שיש בהזדמנות זו לנסח את תשובתנו השלילית לוו"ץ בהסברה ואת המכתב הזה לשלוח בכמה עתקות. תחנת הנסיונות, ולמרכז החקלאי ולוי"ץ.
לא צודקים החברים אשר רוצים לטשטש את כל השאלה ומציגים אותה לדיון כשאלה רגילה וקלת ערך. קשה לי לחשוב שהם בכוונה רוצים לסבך אלא הם לא מבינים את חשיבותה.
ומפני זה הצעתי שאנו בשאלה זו גם נתייעץ עם המרכז החקלאי, או על ידי הועדה המשקית של חבר הקבוצות. במקרה שהם יכירו בצדקת דרשותנו, תוקל עלינו בהרבה המלחמה עם ווי"ץ בדבר חסול התחנה במשך כמה שנים.

יצחק

1/11/35

YHM

עמוד 221 ביומן

גורל המשק

בתוך ים של הצעות ומפעלים כבירים קשה לרכז את המחשבה ולטפל בדברים יום יומיים. מתקשה אני להגדיר את התקופה שאותה אנו עוברים. כל יום מביא אתו הצעות חדשות, ומכל הצעה צומחת לנו טובה והכנסה בצידה. חוששני רק, שלא נהיה בבחינת היהודי, שבכל יום הוא מוצא פרנסה חדשה, ועסק חדש, וכל דבר בפני עצמו מבטיח לו פרנסה בשפע. וסופו של דבר שמכול העסקים הללו נשאר לו רק מפח נפש. יום יום אנו שומעים על הצלחות חדשות. כאילו מחדש נבראנו, כאילו המשק התחיל רק להתקיים זה מקרוב. כל מה שהיה עד היום לא היה מסודר ומחוסר כל ממשות.

אפשר לצין שמאותו יום שיוסי התוסף למזכירות, אנו לא פוסקים מלהצליח. המילה "הצלחנו" לא יורדת מהפרק: הצלחנו לסדר את עניני העבודה, הצלחנו לאזן את התקציב, הצלחנו להעביר את מפעל ילדי גרמניה, הצלחנו בבנין בית ספר, להכניס מכונת חליבה, לסדר את הסדורים הסניטריים, לברר את שאלות הרפת, להעמיד ולברר הטב את מצב הלול, בנין חדר מחלבה נוח ומשוכלל. ומי ימנה את כל ההצלחות הנראים לעין. ועכשיו אומר יוסי, הגיע הזמן למטעים... למרות כל ההצלחות הללו אנו רק עומדים בפני מפעלים חדשים, אשר מהם רק נִבְנָה. אוי ואבוי למעיו רק לפקפק באידיליה הזו של הצלחות. מר ורע גורלו של החבר הרוצה לרסן קצת את התאבון של הצלחות. יש לפעמים שמצביא משתכר מרוב נצחונותיו המדומים, ונדמה לו, שהוא יכול להשאר המנצח אפילו בלי צבא.

אצלנו המצביא או הבורג העקרי במכונה, זה הוא כסף. מחזור ענקי וגדול, תשלום שטרות בזמן, הלואות לעשר שנים שהם נראות כאילו קיבלנום לצמיתות, תשלום משכורת לחברים, ויש לצין שבזה הצלחנו כל השנים: הן בזמן שיהודה נהל את הענינים, והן עכשיו בזמן שיוסי מטפל בתפקיד זה. ההצלחה להשגת כספים מכול מני מקורות תמיד מאירה לנו פנים, החל מתקופת אטינגר, ואני תקוה שאנו גם נצליח להבא לשמור בשביל לא לפשוט את הרגל, לכל הפחות למראית עין.

השגת מחזור מתאים ומספיק, זה לא מהדברים הקטנים, ויש להעריך את כשרונות השנים שהצטיינו בכך. אבל טעות גסה היא לחשוב שזה הוא העקר והכול במשק חקלאי.

במשק החקלאי יש עוד עקר אחד, ולדעתי יותר חשוב: עובדים טובים, יודעי עבודה, נסיון, עקשנות ותמידות בעבודה. עין פקוחה לנעשה במשק, שמירה על כלי ששווי מולים (?). פרודוקטיביזציה בעבודה ומטרה משקית קבועה ומסוימת אשר לא משתנית, כדוגמת Banrofa על הבירז'ה.

YHM

עמוד 222 ביומן

לדאבונני הרב לעת עתה ההצלחה האירה לנו פנים רק מסעיף השגת הכספים, מכל מיני מקורות על בית ספר משולם, בתי כסא בתשלומים חדשיים, מפעלים על ילדי גרמניה. ואנו מובטחים לכל ימר חיינו להמצא בסבך כספי. אבל כל זה לא היה מפחיד אותי, לולא ראיתי שהמשק שלנו איתן. שיש לנו רכוש משקי ואנו מנהלים אותו בכשרון, ברצון ובהצלחה.

מה שעוברת עוד שנה, מתגלת ביתר בהירות הטרגדיה המשקית שלנו, המשרה אפתיה ומצב רוח על חלק לא קטן של חברים. אומרים כשנכבים ברותחין נזהרים בקרים. אמת היא, שלא הצלחנו בחלק אחד של המשק: במטעים ובירקות בשנים הקודמות. אבל בנתים השתנה דבר מה. והנה, כמעט במשך כל קיומנו בקריה, וביחוד בשנים האחרונות, רוב המרץ מתמזמז בוכוח על המטרה הסופית שלנו. אני חושב שאנו צריכים להעמיד את השאלה הזו לדיון חד פעמי. אם יש לנו מטרה משקית מסוימת המיוסדת על עבודה גופנית, יצירה חקלאית, הבטחת קיום לשנים הבאות, קשר לקרקע, וכיוון חקלאי מסוים לדור הבא. או שהקבוצה תקבל את דעת החברים שהכריזו מזמן על בנקרוט משקי. שאנו חדלים להאמין בעתידה של החקלאות של קרית ענבים, וכל המחשבה מופנית לרווחים מהחוץ. ההחלטה הסופית תחייב חברים לחדול מלמרר את החיים לאנשים אשר כל מטרת חייהם היא עבודת שדה, וקיום משק הנתן בתנאים שלנו. החברים הללו, או שיוציאו את מסקנותיהם או שישלימו עם הגורל ויעמידו את עצמם לשרות הרוב ואפילו ללכת לפתוח סניפים. ואם תתקבל החלטה הפוכה אז החלק השני של החברים יצטרך להשלים עם זאת, ולא כל יום שני ושלישי לחדש את הווכחים.

לי ברור, מבלי להכנס לשאלת החובות שהיא שאלה בפני עצמה, שהמפנה החדש שאנו נושע מהחוץ אמונת שוא היא. דוקא עכשיו כל מטרתנו צריכה להיות מופנית לביסוס המשק, ליצירת ענפי משק היונקים את ההכנסה מהקרקע, שכלול משק החצר, וכל זה יחד פעם יאפשר לנו במידת מה לצאת מהמשבר הכספי. מובן, אין לדבר על ענפים המיצרים 15-20 גא"י יום עבודה. ברור לעין כל שאפלו הכרם שלנו, הירושה הארוכה הזו, זה ארבע שנים מכניסים לנו מ 250 עד 350 לירות לשנה, זאת אומרת 8 לירות הדונם באופן ממוצע ואם להוריד את השפלה והסטוקולי כל דונם מכניס אפילו יותר. ועל חשבון זה אנו צריכים להשקיע מקסימום 17 יום לדונם, ולירה הוצאות במזומן. בכוונה הבאתי

YHM

עמוד 223 ביומן

לדוגמא את הכרם שמרבים לדבר אודותיו. המשק מחייב עכשיו רכוז המחשבה בפנים.

הרפת במצב קשה מאוד. נדרשים אמצעים לא רגילים בשביל להבריא אותה, בשביל להבטיח מינימום של עתיד. קימת גם שאלת העבודה ברפת. למרות שברפת מרוכזים טובי הכוחות של הקבוצה והיא קשורה עם שאלת האנשים.

הלול אנו בענף הזה מפגרים כל הזמן. הענף הזה מחייב מחשבה ומסירות במדה מרובה. מי שלא יכול להמשיך הרבה זמן לעבוד, ומי שלא רוצה. העקר שעוד מעט נגיע גם בלול לתור רגיל של שנה או שנתים, ונסתפק בחברים אשר ימלאו את העבודה הטכנית ויש גם אנשים אשר לא מספיקה להם הסבלנות להקדם ולהתמיד, בשביל ללמוד את הענף.

עם כל ההתנגדות ליוסי מצד עובדי הענף, רצינו לראות בו איש אשר יתוסף לחבר העובדים, אבל הוא הציץ ויצא בשלום. נדמה היה לו שגם בזמן שהוא ינהל את עניני הקבוצה, יוכל גם להמשיך את ההשתלמות בלול. מקרה שלא קנינו את האנקובטור ולא התחייבנו בבנינים הדרושים אליו. אני בטוח שחלקי האינקובטור היו מתגלגלים במקומות שונים.

הַפְּרֹר גם לאחרים מה היה מתקבל מכול תוכניות האויר שהוצאו אז...? במשק חשובה מאוד אינציאטיבה, התפיסה והדעה, אבל לא פחות מזה חשובה ההתמדה וההגשמה. בענף הזה מושקע הון, ואנו חסרים אנשים במדה מספקת אשר יציעו את הענף קדימה. שאלת הירק מתעוררת תמיד במאוחר, ואין לחשוב שהשנה במובן זה יהיה יותר מסודר משנה העברה, וצריכים לחכות לנסים שהענין יסתדר גם לעתיד לבוא. גם בשאלות העבודה קודם שוללים, מבקרים ומבטלים, מדברים על שלמות וקבעות לכל הפחות שלוש שנים, והכול נגמר בזה שבמקום שיש 12 חודש בשנה מקצרים את השנה לחודש אחד. גם בזה ראיתי מפעל חשוב. ראיתי שאחד מהחברים הפעילים ישוב לחיי המשק, ידע ויכיר את החסר אצלנו, ילמד ויתנסה. ואמנם במשך שלושת החדשים יוסי קצת למד. הוא פָּקח את עניו לראות שלא רק נאומים כאן העקר, אלא חשובים מעשים. עגלנות בעיר זה דבר אשר עגלונים מתעסקים בזה, ואצלנו זה דבר חשוב מאוד. והנה גם לכאן רק הציץ. וככה תסתכלו ותיכחו שרק מציצים אפילו לא בעין אחת, וחושבים שהנה מצאו את הפתרון. אבל הפתרון נמצא רק בזמן כשמציצים בשתי עינים ואפילו ממששים בידים. ומתוך כך נוצר היחס הקל לענפי המשק

YHM

עמוד 224 ביומן

והרדיפה לעזרה מהחוץ. אם כי גם אני לא שולל הכנסה מעבודה צדדית. על ענף המטעים לא אתעכב. הפסק דין כבר מזמן נגמר. אין הוא מתאים לשום עסק. כל הטעמים נגדו, העבודה קשה, ההכנסה לא גדולה ואין הוא מכניס תכף ומיד. והעקר אצל חלק חברים שאלת השעה, ולא השאלה העירית והיסודית. הכול נהפך לכסף. וכל יום עבודה נערך שוה. יום עבודה בירקות, בכרם במסיקה. יום עבודה של יהוד'ל בתנובה ועוד.

החושבים פעם, שגם לו רצו לשלוח את כולם לעבודות חוץ. לא כולם היו מכניסים שוה? והאם יודעים ממה תלויה הצלחת כל עבודה. יש לפעמים שאיש אחד בחברה גורם להעלאת כל התוצרת של קבוצה שלימה. יש לי הרושם שלא את כולם מענינת השאלה הזו. אין אמנם חשבוניה כזו אשר תוכיח את זאת. אבל זו מציאות. אנו מרויחים גרוש ומפסידים שנים. חבל לי שרבים מהטובים בינינו נכשלו ונגררים במרד החדש שמכניסים בכיון המשק.

בן-ציון מצדיק את הפקידות אפילו כשאין מצב הבריאות מחיב את זאת. ליהוד'ל נדמה שמעבודתו בתנובה הוא מרויח יותר מכפי שהיה מרויח כאן בבנין ביחד עם פלוגת הבנין.

מריבוי המטעים בכפר עציון נדמה שאנו מבטיחים לילדנו. ושיקה טוען, שבכל התנגדותי לסניפים היתה רק קנאה, כי הוא הרוויח 30 לא" לחודש, ואני הייתי מסוגל להרויח במשק רק פרוטות. יש אולי גם בזה צד פסיכולוגי. חברים שהתחנכו כל הזמן לנהל מפעלים וכספים הכול הופכים תכף לחשבון וכסף, ופשוט טובעים בים של מספרים. ויוכל להיות שזה ביחס לאלה אשר עובדים רוב זמנם מחוץ לבית. ואולי גם מפני זה אני דרשתי את האנשים הללו לעבודה בבית ולשדה. ובזה כל האמונה שלי. את זאת רציתי לפני 18 שנים ואקוה להשאר נאמן למטרת זו כל חיי, אם כי בעני אחד אני מוז'שיק ובעני שני אני אחדול להיות איש המעשה והיגיון.

תעודת עניות בשבלנו השנה, בזמן שהגשמים היו מוקדמים ומצב הירק בארץ לא טוב, ולא רצינו לזרוע על אדמה מזובלת בזבל אורגני 35 - 40 דונם חציר. ואפילו בשביל זה לקנות מקצרה קטנה ואפילו מכונת זריעה הכול תכף נמדד מצד הכספי. כאילו כל הזבל מנוצל, וכאילו את כל הימים שהיו משקיעים, היו כולם מוערכים 40 או אפילו 30 גא"י ליום. לי רק ברור שזה היה נותן לנו 50 לירות הכנסה. ביחס לירקות מדברים הרבה, ובמספר חברה עכשיו היא גם יכולה

YHM

עמוד 225 ביומן

להרשות לה הרחבה והנה מתברר שהערבים מוכרים יותר בזול מכפי שזה עולה לנו בבית. תסתכלו ותיוכחו שכל יסוד החשבון לא מתאים בכל המאה אחוז במשק חקלאי. גם בסעיף קבלת חברים הכול הולך הפוך. כשאני טוען שהמשק שלנו מצריך לא פחות מ 85 איש ורק את העודף אנו צריכים לסדר בעבודה צדדית, טוענים נגדי שאנו צריכים להיות רק 60-70. ולבנין נקה זמניים. ושוב בא החשבון שגם חבר הקבוצה עולה לנו ביוקר. והנה עכשיו מוכנים להתלהב על הצעה שהיא בכל זאת עוד לא כל כך ברורה, ואנו כבר בונים מגדלים. ברור שאז יצטרכו קצת יותר משבעים חבר... לדוגמה ישמש מפעל של בית ספר לגרמנים. אני כשלעצמי עוד לא מבין הטב את ערך המפעל בשבלנו במובן המשקי. אין אני רוצה גם להבנות עימדו, מפני שמעט אנשים נוכל להפריש בשביל המפעל. אני מוכן לעזור להם בכול וגם להרויח את יום העבודה שבמקרה נשקיע. אבל רחוק מלהשוב שזה צריך להיות אצלנו עקר. ולהשתמש במילה "להציל".

אני בעד זה שבית הספר יוקם אצלינו (א) בשביל שימצאו עוד 100 גברים. (ב) מטעמים כללים רצוי וחשוב שמפעל גדול, של בתי מלאכה, ימצאו בידים נאמנות. במקרה שהמפעל יפסק, תהינה זכויות נוספות להסתדרות העובדים, אבל כל החיוב נושא אופי כללי ולא פרטי.

אנו גם נקדים להעביר את חדר האוכל, ולגמור את בניי הנקודה. אבל כל תוכנית בית הספר נושא אופי צדדי, כי אני רוצה להתרכז בעקר אחר אשר אותו לקחתי אלי לפני שנים. אל לנו לקחת דוגמה מגדוד העבודה וממשק יגור. אצלם העבודה הצדדית היא עקר קיום, ואצלנו העבודה הצדדית צריכה להיות עזרה. יוכל להיות כי אנשי המעשה ילעגו לעקרונות שלי עיפתי גם ללחום תמיד על כוון המשק. אף פעם לא חשבתי שיש לעבד את האדמה רק לשם ספורט וספוק. אבל יש לעבדה בשביל להוציא ממנה קיום.

יש לרכז את כל הכשרון לשכלול ענפי המשק, ואז אוכל להאמין שיבוא זמן שמצבנו יוטב במידת מה. אם אנשים שונים חושבים למצא את קיומם מצורת משק זה מדוע יפול גורלנו מהם?

עם כל ההתלהבות המרובה להצלחות והפעלת העניינים, יש לי הפחד שהסכומים בסוף השנה לא יעלו על אלה שסוכמו עם יוסי בהכנסו לעול העניינים.

